

Literatura de canya i cordill (16-- - 1925)

Informació general | Documents inclosos

Informació general

El Dr. Joaquín Marco Revilla (Barcelona, gener de 1935 - juliol de 2020) fou un poeta, crític literari i filòleg espanyol. Es va llicenciar a la Universitat de Barcelona al 1958, on posteriorment va exercir com a professor i catedràtic al Departament d'Història de la Literatura Espanyola, fins al moment de la seva jubilació. Els seus interessos se centren al voltant de la literatura espanyola contemporània, la literatura espanyola de l'exili i la literatura catalana de postguerra. Va escriure nombroses ressenyes i articles de literatura a diferents mitjans de premsa escrita. Destaquen tant la seva tasca com a director de la secció de crítica literària de la revista Destino entre 1968 i 1980 com les seves col·laboracions amb revistes importants com *Ínsula* o *Estudis Romànics*. Exercí d'editor i director d'algunes editorials i en va fundar una: Llibres de Sinera.

La seva tesi doctoral, titulada *Los Pliegos sueltos poéticos en el siglo XIX: introducción al estudio del pliego de cordel y de sus vertientes literarias (1750-1850)*¹ i dirigida pel seu mestre José Manuel Blecau, tracta sobre la literatura de canya i cordill i és un estudi dels documents i plecs que formen part d'aquest inventari. Aquest recull de plecs forma part de la seva biblioteca personal, donada per la seva família al CRAI Biblioteca de Lletres de la Universitat de Barcelona i que rebrà el nom de Biblioteca Joaquín Marco.

L'objectiu del present inventari és ordenar aquest conjunt de plecs que conformen un petit tresor de la literatura de canya i cordill dels segles XVII, XVIII, XIX i principis del XX, i donar-li visibilitat mentre es du a terme la seva catalogació i digitalització. El Dr. Joaquín Marco recollí el material objecte de la seva tesi, consistent en plecs en català i en castellà, entre el 1962 i el 1963. Quan va abordar la redacció de la tesi, però, va haver de prescindir d'algunes temàtiques per la seva abundància, si bé la totalitat dels plecs que va recopilar sí que es troben en aquest inventari.

Creador: Biblioteca de Lletres del CRAI de la UB.

¹ *Los Pliegos sueltos poéticos en el siglo XIX : introducción al estudio del pliego de cordel y de sus vertientes literarias (1750-1850) : tesis / Joaquín Marco Revilla ; dirigida por José Manuel Blecau Teijeiro. Barcelona : Universidad de Barcelona. Departamento de Literatura Español, 1972.*

Títol: Literatura de canya i cordill (16-- - 1925)

Descripció física: 703 documents en 5 capsos: FA-395/1-161, FA-396/1-154, FA-397/1-162, FA-398/1-145 i FA-399/81

Ubicació: CRAI Biblioteca de Lletres.

Resum: aquest inventari recull tots els plecs que el Dr. Joaquín Marco va anar recollint per dur a terme l'estudi que va concloure com a tesi doctoral l'any 1972. Van des del segle XVII fins al segle XIX, essent aquests últims els més nombrosos. El més antic està datat al segle XVII, sense concretar-hi l'any. La data més antiga indicada als plecs és del 1680. Els més moderns estan datats a l'any 1890 i un altre al 1925, l'únic amb data indicada del segle XX. L'inventari inclou unes poques edicions modernes que són reproduccions de plecs dels anys seixanta del segle XX. Els documents anteriors a 1820 estaran custodiats pel CRAI Biblioteca de Reserva, però el CRAI Biblioteca de Lletres en tindrà una reproducció per conservar la unitat de la col·lecció.

La classificació d'aquest material no resulta fàcil perquè es barregen temàtiques i gèneres. No existeix un límit clar entre una categoria i una altra. Alguns autors, com Caro Baroja, defensaven una classificació temàtica per aquest tipus de material. En el nostre cas, hem seguit el criteri que estableix el propi Dr. Joaquín Marco a la seva tesi doctoral. Ell defensava una classificació en dos grans blocs: literaris (romanços, romanç novel·lesc, cançons, cançons amoroses, cançons divertides, miracles...) i històrics (relacions, crims i successos, polítics, religiosos). Es tracta d'una classificació molt àmplia que també ha pres en consideració el criteri de forma o de gènere pel que fa al bloc literari. No és fàcil perquè molts plecs contenen diferents composicions, temàtiques i formes.

Classificació dels plecs:

Històrics: en paraules del propi Marco constitueixen una derivació de la realitat històrica. Poden ser reals o poden tenir una intenció de versemblança.

- Històrics i polítics.
- Profecies i prediccions.
- Consells i receptes.
- Relacions i notícies.
- Crims i successos.
- Religiosos (pregàries, goigs, paràboles, hem inclòs miracles).
- Penes i laments.

Literaris: dins d'aquesta categoria hem pres en consideració criteris de forma.

- Sàtires, relacions i arengues burlesques, cançons divertides.

- Teatre, diàlegs, sainets.
- Romanços i nou romanç
- Dècimes, quartetes ('redondillas'), cobles, gloses i 'trovos'.
- Cançons, cançó nova

De fet, totes les composicions són romanços en vers i amb una mètrica molt semblant. En molts casos resulta difícil establir un límit entre un gènere i un altre. Existeixen relacions d'esdeveniments històrics, però també relacions divertides o de successos, fins i tot relacions narrades en 'trovos', cançons o sarsuela. També en trobem de religiosos escrits en forma de coples, és a dir, coples de temàtica religiosa. Diàlegs cantats, romanços històrics que narren successos. Podem trobar una mateixa història escrita sota el títol i forma de relació, romanç, dècimes... Dècimes que relaten successos (assassinats). Per tant, és molt difícil obtenir una classificació o taxonomia clares.

A cada entrada d'aquest inventari hi consta el títol o els títols que conté cada plec i la informació present al colofó. També hem inclòs una petita descripció sobre el plec i el seu estat de conservació, i les matèries que es tracten als diferents romanços i composicions. Pràcticament la totalitat dels plecs presenten un gravat o gravats a la capçalera que normalment son al·lusius al text següent.

Procedència: donació de la família del Dr. Joaquín Marco Revilla.

Recuperació: per títol (Literatura de canya i cordill), per autor (Joaquín Marco Revilla) o per paraula clau (Literatura de canya i cordill, Biblioteca Joaquín Marco)

Suport: inclou, només, documents en suport imprès.